

Knoops'Advocaten
Ter attentie van de heren mrs. G.J. Knoops en
P.B.A. Acda
Concertgebouwplein 25
1071 LM Amsterdam

Datum 4 juli 2014

Kenmerk DA/rk

Pagina 1 van 9

Betreft : Nr. 13/01642 H

Geachte heren Knoops en Acda,

Bij schrijven van 20 maart 2013 heeft u de procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden benaderd met een verzoek om op de voet van artikel 461 Sv nader onderzoek te verrichten naar het bestaan van gronden voor een herziening van de onherroepelijke veroordeling van uw cliënt, [veroordeelde]. Bij onherroepelijke arrest van het gerechtshof te 's-Hertogenbosch van 9 februari 2004 handhaafde dit gerechtshof een eerdere veroordeling onder verbetering van gronden, te weten de veroordeling bij arrest van het gerechtshof te Arnhem van 22 december 2000 tot twaalf jaar gevangenisstraf ter zake van moord. Het delict betreft het gewelddadig overlijden van [slachtoffer] in haar woning in Deventer, door de politie geconstateerd op 25 september 1999 om 12.05 uur.

Uw verzoek heb ik ter advisering doorgeleid naar de adviescommissie afgesloten strafzaken (ACAS). Op 21 januari 2014 heeft de ACAS haar advies uitgebracht. De termijn voor advisering bleek aanzienlijk langer dan de termijn die de ACAS gebruikelijk nodig heeft, omdat ik de ACAS gaande het adviestraject een drietal bescheiden heb doen toekomen met het verzoek die in de advisering te betrekken. Die documenten betreffen een herzien rapport van het Nederlands Forensisch Instituut van 30 augustus 2013, een proces-verbaal van 12 september 2013 afkomstig van een inspecteur van de Dienst Nationale Recherche, en een brief van uw hand van 6 december 2013.

Bij schrijven van 11 april 2014 heeft u het advies van de ACAS becommentarieerd.

Het verzoek in het algemeen

Met ingang van 1 oktober 2012 is wettelijk vastgelegd dat de procureur-generaal bij de Hoge Raad kan worden verzocht om nader feitenonderzoek te verrichten naar het bestaan van gronden voor de herziening van een onherroepelijke veroordeling. Als een dergelijk verzoek aan de formele vereisten voldoet wordt het toegewezen, behoudens indien er onvoldoende aanwijzingen zijn dat er mogelijk sprake is van een grond tot herziening, of indien het verzochte onderzoek niet noodzakelijk is.

Als (potentiële) gronden voor herziening heeft u gegevens aangedragen die naar uw oordeel ieder voor zich een zogeheten 'novum' (kunnen) bewerkstelligen. Zoals u weet doet een novum zich voor indien er sprake is van een gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de veroordelende rechter niet bekend was en dat op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de veroordeling niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid tot vrijspraak. Het hier bedoelde nieuwe 'gegeven' kan bestaan in een gewijzigd inzicht van een deskundige. In essentie gaat het daarbij om de vraag of een tot dan toe onbekend onderzoeksresultaat dan wel een andere interpretatie van een reeds voorhanden onderzoeksresultaat een zodanig ernstige twijfel oproept aan de juistheid van de veroordeling dat als gevolg daarvan in een nieuw strafproces een vrijspraak waarschijnlijk wordt. Het gaat u nu om nader feitenonderzoek waarvan de (eventuele) resultaten een nog in te dienen verzoek tot herziening op grond van een novum zouden kunnen onderbouwen. De gegevens die u in uw verzoek hebt aangedragen vormen, zo begrijp ik, telkens aanknopingspunten voor nader onderzoek.

De herzieningsprocedure strekt er niet toe om het rechterlijke oordeel waarvan herziening wordt gevraagd te toetsen aan maatstaven van kwaliteit, professionaliteit en integriteit. In beginsel geldt deze regel eveneens voor het optreden van politie en justitie in het justitiële vooronderzoek dat aan de basis van de veroordeling heeft gelegen. Het nadere feitenonderzoek dat aan een eventueel verzoek om herziening vooraf gaat zal dan ook niet kunnen zijn gericht op het vaststellen van feiten die een dergelijke toetsing mogelijk maken. Enkele vraagpunten die u in uw verzoek van 20 maart 2013 heeft opgeworpen, lijken daartoe te strekken. In zoverre kan uw verzoek dan ook niet worden toegewezen. Dergelijk onderzoek is immers niet noodzakelijk.

Ter toelichting van mijn beslissing op uw verzoek om nader onderzoek dient het volgende. [Veroordeelde] is, zoals gezegd, veroordeeld voor de moord op [slachtoffer]. Het gerechtshof 's-Hertogenbosch heeft aangenomen dat de moord op [slachtoffer] heeft plaatsgehad op donderdagavond 23 september 1999 na het tijdstip van 20.36 uur. Dat [slachtoffer] is vermoord is niet aan discussie onderhevig, wel dat [veroordeelde] daarvan de dader is. 's Hofs bewijsconstructie aangaande het daderschap van [veroordeelde] rust in essentie op twee pijlers. De eerste pijler betreft de resultaten van forensisch DNA-onderzoek.

Biologische sporen

Op een witte blouse die door het slachtoffer werd gedragen op het moment waarop de moord werd ontdekt, is celmateriaal gevonden waarvan DNA-kenmerken overeenstemmen met die van [veroordeelde]. Naar ik uw stellingen begrijp, betwist u op zichzelf niet dat een gedeelte van het hier

bedoelde celmateriaal van [veroordeelde] afkomstig kan zijn. In debat is echter de wijze waarop dit celmateriaal, voor zover hij daarvan de bron is, op de blouse terecht is gekomen. Volgens de door het gerechtshof tot het bewijs gebruikte deskundigenoordelen van het NFI is dit celmateriaal bij forensisch onderzoek op zodanige locaties alsook in zodanige hoeveelheden op de blouse aangetroffen dat deze onderzoeksbevindingen aanzienlijk beter passen in het scenario waarin het celmateriaal bij gelegenheid van geweldstoepassing is overgebracht (het geweldscenario), dan in het scenario waarin de overdracht van dit celmateriaal het enkele gevolg was van een vreedzaam c.q. zakelijk contact met het slachtoffer (het zakelijk-contacts scenario). [veroordeelde] daarentegen stelt in zijn verklaringen dat hij in de ochtend van 23 september 1999 een (zakelijk) bezoek heeft gebracht aan [slachtoffer]. Het celmateriaal van [veroordeelde] is mogelijk bij die gelegenheid overgedragen op [slachtoffer] en op haar blouse terechtgekomen, te weten direct (bijvoorbeeld door overdracht van speeksel bij vochtig spreken) of indirect (bijvoorbeeld via zijn handen, ook "secondary or tertiary transfer" genoemd). De resultaten van het DNA-onderzoek passen in uw zienswijze juist goed in een scenario waarin [veroordeelde] niet de dader is van het delict waarvoor hij is veroordeeld. Om de uitspraken van het NFI te ontkrachten en uw stellingen te onderbouwen heeft u verscheidene rapporten van DNA-deskundigen bijgevoegd, alsook heeft u in ruime mate verwezen naar wetenschappelijke literatuur.

Naar aanleiding van uw verzoek om nader onderzoek kan meer specifiek een aantal onderzoeksthema's worden onderscheiden:

- (1) De vraag *hoeveel* celmateriaal, voor zover [veroordeelde] daarvan de bron is, daadwerkelijk op de blouse is bemonsterd. Die bemonsterde hoeveelheid is volgens de door u gepresenteerde gegevens aanzienlijk geringer dan de hoeveelheid die naar het oordeel van het NFI moet zijn bemonsterd ter verkrijging van de onderzoeksresultaten op basis waarvan het NFI zijn conclusies heeft opgesteld. De vraag is bovendien in hoeverre die bemonsterde en geëxtraheerde hoeveelheid celmateriaal van betekenis is voor de vraag naar de hoeveelheid celmateriaal die op bepaalde locaties op de blouse in totaal aanwezig is (geweest).
- (2) De vraag naar de *locaties* op de blouse waar het celmateriaal bij forensisch onderzoek is aangetroffen en de vraag of de bevindingen op dit punt een ondersteuning opleveren voor het geweldscenario dan wel het zakelijk-contacts scenario. Die locaties zijn volgens de door u gepresenteerde gegevens in het licht van de te onderscheiden scenario's door het NFI van een onjuiste betekenis voorzien. Het celmateriaal op het stuk van overtuiging (de blouse) is volgens u bovendien mogelijk c.q. waarschijnlijk van locatie veranderd na de inbeslagneming, bij gelegenheid van het forensisch onderzoek (door de wijze van bemonstering), en/of tijdens de bewaring ervan (telkens exemplarisch voor zogeheten "cross-contaminatie").
- (3) De vraag naar de *aard* van het celmateriaal dat op de blouse is aangetroffen. Naar uw stellingen kan het aantreffen van (een gedeelte van) het celmateriaal waarvan de herkomst aan [veroordeelde] wordt toegeschreven, worden verklaard door de overdracht van speeksel bij 'spreken met consumptie' en eventueel ook snot vanwege [veroordeelde]' allergieën, een en ander rechtstreeks of bij wijze van 'secondary transfer' passend bij een zakelijk contact (bijvoorbeeld bij het handen schudden en het aannemen van een jas). De aanwezigheid van grote hoeveelheden huidcellen kan daarentegen meer indicatief zijn voor (delictgerelateerde) greepsporen, ofschoon ook bij zakelijk contact huidcellen kunnen worden overgedragen.

(4) De kwestie van de door u gestelde onzorgvuldigheid van de inbeslagneming en de wijze van bewaring van de blouse als stuk van overtuiging, althans onduidelijkheden vanwege het tekortschieten van de verslaglegging omtrent 'the chain of custody'. De mogelijkheid van contaminatie met celmateriaal dat niet op de blouse aanwezig was bij de inbeslagneming ervan, kan volgens uw stellingen onvoldoende uitgesloten worden en resultaten van forensisch onderzoek aan die blouse zijn daardoor überhaupt niet voor enige interpretatie vatbaar.

Het advies van de ACAS hierover is nogmaals bijgevoegd. De ACAS heeft geadviseerd eerst de kwesties van de scenario's en de hoeveelheid DNA voor te leggen aan het NFI ter becommentariëring van de DNA-rapportages die door u zijn aangeleverd, zulks ter beantwoording van de vraag of er sprake is van voortschrijdend inzicht van de wetenschap met betrekking tot 'secondary transfer' van DNA dat tot een andere beoordeling van de door het gerechtshof te 's-Hertogenbosch in aanmerking genomen feiten en omstandigheden zou kunnen leiden. De ACAS vraagt bovendien nadrukkelijk aandacht voor een ander onderzoeksthema, namelijk de aanwezigheid van enig celmateriaal in materiaal dat aan of onder de nagels van het slachtoffer is aangetroffen en waarvan autosomale DNA-kenmerken en Y-chromosomale DNA-kenmerken overeenkomen met die van [veroordeelde]. De vraag naar de aanwezigheid en betekenis van dit celmateriaal noem ik hierna onderzoeksthema 5.

In vervolg op uw eerdergenoemde brief van 6 december 2013 naar het bestaan van foto's van de door een crimescope belichte blouse, die niet in het dossier zouden zijn gevoegd, adviseert de ACAS hiernaar navraag te doen (hierna noem ik dit: onderzoeksthema 6).

De ACAS adviseert om het eventuele commentaar van het NFI tezamen met de door u geleverde DNA-rapportages vervolgens voor te leggen aan een onafhankelijke derde deskundige, waarbij de ACAS met klem in overweging geeft hierin de kwestie van het nagelmateriaal te betrekken (nogmaals: onderzoeksthema 5). Ten slotte acht de ACAS het niet zinvol om de kwestie van de externe contaminatie (d.w.z. onderzoeksthema 4) nader te onderzoeken.

Om met dat laatste te beginnen: in uw reactie op het advies van de ACAS van 11 april 2014 volhardt u in uw stellingen omtrent de kwestie van contaminatie met celmateriaal dat niet op de blouse aanwezig was bij de inbeslagneming ervan (onderzoeksthema 4), doch u doet hierin geen opgave van aanknopingspunten voor nader onderzoek, net zo min als dat u dit heeft gedaan in uw verzoekschrift.

Ik zie die aanknopingspunten voor nader onderzoek op dit moment evenmin. In het licht van het advies van de ACAS zal ik deze kwestie dan ook niet betrekken in het door mij te entameren nadere feitenonderzoek.

Op de weg die mij door de ACAS is geadviseerd en aan de hand van een reeks van specifieke vragen, zal ik in mijn nader onderzoek de resterende onderzoeksthema's allereerst ter becommentariëring (en eventueel nader onderzoek) voorleggen aan het NFI, en afhankelijk van de resultaten daarvan deze onderzoeksthema's en de bedoelde rapportages onderwerpen aan het onderzoekend oordeel van een onafhankelijke derde deskundige, zo mogelijk de instantie die hiertoe door de ACAS is voorgedragen.

Het GSM-verkeer

De tweede pijler waarop de bewijsconstructie leunt, houdt verband met een telefoonverbinding gedurende zestien seconden tussen de mobiele telefoon van [veroordeelde] en de vaste huislijn van het slachtoffer op 23 september 1999 om 20.36 uur. Het gaat om de betekenis die aan de verkeersgegevens van deze verbinding kan worden toegekend. Het telefoonverkeer werd afgewikkeld door het KPN-netwerk (dus op de 900 MHz-band). De verbinding werd opgebouwd en onderhouden via basisstation 14501, die destijds was gepositioneerd op een zendmast aan de Nieuwstraat 98 te Deventer, hemelsbreed weinig meer dan een kilometer van de plaats van het delict.

[Veroordeelde] heeft hieromtrent verklaard dat hij die avond een telefoongesprek heeft gevoerd met [slachtoffer] om haar een korte, zakelijke mededeling te doen. Hij bevond zich op dat moment naar zijn zeggen in z'n auto, rijdend over de snelweg A28, op het traject tussen de afslag Harderwijk en de afslag 't Harde.

Naar het oordeel van het gerechtshof te 's-Hertogenbosch bevestigen deze telefonische gegevens echter dat [veroordeelde] zich omstreeks dat tijdstip – in strijd met zijn verklaring – bevond in de nabije omgeving van de plaats van het delict in Deventer.

Deze scenario's hebben ter terechtzitting van het gerechtshof geleid tot debat over de weersomstandigheden die zich op het moment van het telefoongesprek boven de Veluwe voordeden en over de vraag of die weersomstandigheden in meerdere of mindere mate bevorderden dat de door het basisstation en de mobiele telefoon gegenereerde c.q. ontvangen radiogolven verder reikten over het aardoppervlak dan onder 'normale' weersomstandigheden gebruikelijk is, kortweg een toestand van buitengewone of abnormale radiopropagatie genoemd. In de tweede plaats leidden deze scenario's tot debat over de vraag op welke wijze en aan de hand van welke kenmerken en selectiecriteria binnen het betreffende telecommunicatienetwerk, tegen de achtergrond van de lokale omstandigheden ervan, een verbinding tot stand wordt gebracht tussen een mobiele telefoon (van [veroordeelde]) en een basisstation (te Deventer). Het gerechtshof 's-Hertogenbosch heeft zich bij het onderzoek ter terechtzitting hierover door verscheidene deskundigen laten voorlichten en oordeelde op basis daarvan dat een toestand van abnormale radiopropagatie zich op de avond van 23 september 1999 boven de Veluwe niet voordeed, en dat zelfs bij het bestaan van abnormale radiopropagatie waarschijnlijk geen verbinding tussen de mobiele telefoon van [veroordeelde] en het basisstation 14501 tot stand zou zijn gekomen indien de telefoon van [veroordeelde] zich op dat moment bevond op de snelweg A28 in de nabijheid van afslag 't Harde.

Naar aanleiding van uw verzoek om nader onderzoek kan meer specifiek een aantal onderzoeksthema's worden onderscheiden:

(1) De vraag naar de atmosferische omstandigheden op de avond van 23 september 1999 in de ruime omgeving van de Veluwe, Deventer, Harderwijk, Nunspeet, en 't Harde, waarvan in het bijzonder de vraag of die atmosferische omstandigheden abnormale propagatie van de radiogolven van het betreffende telecommunicatienetwerk (900 MHz) toelieten of bevorderden, zodat over een grotere afstand dan onder meer 'normale' atmosferische omstandigheden verbindingen tot stand

konden worden gebracht tussen een mobiele telefoon en een basisstation, alsook de vraag naar eventuele (andere) atmosferische verstoringen van het telecommunicatienetwerk.

(2) De specifieke inrichting van het toen bestaande telecommunicatienetwerk, met inbegrip van de configuratie, de locatie, frequentie en de zendrichting van basisstations.

(3) Het zoek- en zendgedrag van een mobiele telefoon binnen het betreffende telecommunicatienetwerk zoals dat was ingericht op 23 september 1999 (zie hiervoor onder 2), een en ander in het licht van de bestaande atmosferische condities (zie hiervoor onder 1).

(4) De vraag of de locatie van de beller anderszins kan worden bepaald of benaderd.

Zoals gezegd oordeelde het gerechtshof te 's-Hertogenbosch dat zich boven de Veluwe in de avond van 23 september 1999 geen toestand van abnormale propagatie heeft voorgedaan. De deskundigen die ter terechtzitting zijn gehoord baseerden zich daarbij op van het KNMI afkomstige weerberichten van die avond, niet altijd de juiste overigens. U heeft er in uw verzoekschrift, alsook in een eerder verzoek tot herziening van de onherroepelijke veroordeling, op gewezen dat een weerbericht niet een betrouwbare indicator is voor de aanwezigheid van abnormale radiopropagatie. Door u alsnog ingeroepen deskundigen hebben met behulp van historische gegevens over eenvoudig te meten grootheden als temperatuur, luchtdruk en luchtvochtigheid (meer precies: dampdruk), welke gegevens toegankelijk zijn via de website van de universiteit van Wyoming (V.S.), de refractiviteit van de lucht op verschillende hoogtes in de lagere atmosfeer boven (onder meer) De Bilt op de dag van 23 september 1999 bepaald, en het verloop van de (gemodificeerde) refractiviteit tot uitdrukking gebracht in zogeheten M-curves. Hieruit valt mogelijk af te leiden dat zich ter plaatse 'superrefractie' voordeed in de luchtlaag van 0 tot ongeveer 70 meter boven de grond. Door superrefractie, een versterkte 'breking' van radiogolven richting aardoppervlak, overbruggen radiogolven grotere afstanden over het aardoppervlak dan bij het meer normale verloop van de refractiviteit van de lucht. Het eerste uitgangspunt van het gerechtshof te 's-Hertogenbosch, namelijk dat zich de betreffende avond boven de Veluwe geen toestand van abnormale radiopropagatie voordeed, is dus aan twijfel onderhevig.

In haar advies heeft de ACAS inderdaad gewezen op deze mogelijkheid, doch tevens gewezen op het door het gerechtshof overgenomen oordeel van een deskundige dat ook bij een toestand van abnormale radiopropagatie door verstoring van andere basisstations binnen het netwerk er weinig keuze is in het aanklikken van andere basisstations. Ook bij abnormale propagatie zouden naburige basisstations worden aangeklikt. Nieuwe gegevens over de atmosferische condities ondermijnen dus niet het bewijsoordeel van het gerechtshof, aldus oordeelt de ACAS. Gegevens waarmee u het oordeel van de hier bedoelde deskundige heeft getracht te weerleggen, namelijk informatie over de hierboven door mij geschetste onderzoeksthema's 2 en 3, zijn naar het oordeel van de ACAS onvoldoende voor nader onderzoek, want dat zou niet meer opleveren dan een voortzetting van de discussie over dezelfde feiten en omstandigheden die het hof al heeft afgewogen. In uw reactie van 11 april 2014 heeft u tegen dit oordeel van de ACAS stelling genomen.

Op basis van de mede door u aangedragen informatie, moet ik constateren dat er diverse vraagtekens kunnen worden geplaatst bij een aantal van de uitgangspunten waarop de deskundigenoordelen zijn gestoeld die het gerechtshof uitdrukkelijk in zijn bewijsoverwegingen heeft betrokken.

In de eerste plaats heeft het hof en hebben deskundigen bij hun oordeel dat de totstandkoming van een verbinding met de 14501 binnen het bestek van het scenario dat door [veroordeelde] is aangedragen onwaarschijnlijk is, tot uitgangspunt genomen dat [veroordeelde] zich op het moment van zijn telefoongesprek bevond op de A28 in de omgeving van de afslag 't Harde. Die veronderstelling wordt echter niet gedragen door gegevens uit het strafdossier. [Veroordeelde] bevond zich naar zijn zeggen op de A28 *tussen Harderwijk en 't Harde*. Dit gegeven is van belang omdat de gesteldheid van het terrein (de Veluwe) tussen bijvoorbeeld Nunspeet en Deventer een andere, meer gunstige zou kunnen zijn voor een verbindingsofbouw dan tussen 't Harde en Deventer. Ook de netwerkinfrastructuur tussen bijvoorbeeld Nunspeet en Deventer was – naar het zich laat aanzien – een andere dan tussen 't Harde en Deventer. Een deskundige heeft ter zitting expliciet gewezen op de aanwezigheid van basisstations bij 't Harde. Bij onjuistheid van dit eerste uitgangspunt, gaat dat argument niet meer in gelijke mate op.

In de tweede plaats heeft de door de ACAS bedoelde deskundige ter onderbouwing van het oordeel waarop het gerechtshof zich heeft gebaseerd, gerefereerd aan het bestaan van vele “honderden” basisstations tussen Deventer en (kort gezegd) de A28. Op basis van informatie uit het antenneregister blijkt deze veronderstelling – naar het zich laat aanzien – verre van correct. Daar komt nog eens bij dat – naar het zich thans vooralsnog laat aanzien – ook de zendrichting van de tussengelegen basisstations in aanmerking moet worden genomen om te bepalen of zij binnen de infrastructuur van het netwerk meer geëigend zijn om een verbinding tot stand te brengen met een mobiele telefoon die zich verplaatst over de A28 dan de 14501 te Deventer dat was.

In de derde plaats is een van de deskundigen wiens verklaring door het gerechtshof is omarmd – naar het zich laat aanzien – uitgegaan van onjuiste veronderstellingen omtrent de manier waarop een mobiele telefoon binnen het in 1999 gebruikte netwerk een basisstation selecteerde voor de totstandbrenging van een verbinding.

En ofschoon de zogeheten ‘timing advance’ (TA)-gegevens, zoals de ACAS terecht memoreerde, reeds ter terechtzitting van het gerechtshof ter sprake zijn gekomen, verschaft de thans door u ingebrachte lijst met TA-gegevens een indicatie dat onder bijzondere atmosferische condities een niet-verwaarloosbaar percentage verbindingen met een basisstation tot stand kunnen worden gebracht over afstanden ongeveer gelijk aan die tussen de A28 en Deventer. Bij de vraag of de resultaten van onderzoek een novum kunnen bijbrengen, zal deze informatie moeten worden meegewogen.

Kortom, ik zie aanknopingspunten voor onderzoek naar de vraag of een telefoonverbinding tussen een mobiele telefoon die zich verplaatst op de A28 enerzijds en het basisstation 14501 te Deventer anderzijds onder de toen geldende condities (zeer) onwaarschijnlijk is. Ik ben dus voornemens hiernaar onderzoek te doen verrichten.

Mogelijk kunnen deskundigen onderzoek doen naar de waarschijnlijkheid dat een basisstation te Deventer een verbinding tot stand kan brengen met een mobiele telefoon in (thans nog globaal:) Deventer of de directe omgeving daarvan enerzijds, en de waarschijnlijkheid van zo'n verbinding met een mobiele telefoon die zich verplaatst op het traject van de A28 tussen Harderwijk en 't Harde anderzijds. Uiteraard zal dit onderzoek moeten plaatsvinden onder condities die zoveel mogelijk representatief zijn voor de toestand op 23 september 1999.

De periode tussen overlijden en postmortaal onderzoek (PMI)

Ten slotte een kwestie waaromtrent de ACAS heeft geadviseerd naar aanleiding van een proces-verbaal van 12 september 2013 dat door mij gaande het adviestraject is ingebracht, namelijk forensisch-pathologisch onderzoek naar het tijdstip van overlijden. Vanwege de afwezigheid van temperatuurmetingen van het lichaam van het slachtoffer en van de ruimte waarin zij is aangetroffen, centreert mogelijk onderzoek zich in deze kwestie rond een aantal postmortale fenomenen, zoals (1) de toestand van de ogen van het slachtoffer (bijvoorbeeld een (gebrek aan) vertroebeling van het hoornvlies), (2) rigor mortis (de mate van lijkstijfheid), en (3) livor mortis (de patronen en wegdrukbaarheid van lijkvlekken). Gegevens die kunnen worden ontleend aan het sectieverslag en foto's van de sectie, alsook andere bevindingen, zouden kunnen wijzen op een kortere duur van het tijdsverloop tussen overlijden en de lijkvinding c.q. de sectie dan op basis van tactisch onderzoek door justitie is aangenomen, namelijk bij een overlijden van [slachtoffer] in de avond van 23 september 1999.

De ACAS vraagt zich in haar advies af of in de forensische geneeskunde een voldoende mate van consensus bestaat over de nauwkeurigheid waarmee het tijdstip van overlijden kan worden bepaald, indien – zoals in de onderhavige zaak het geval is – geen temperatuurmetingen zijn verricht. De ACAS geeft dan ook in overweging een patholoog-anatoom te vragen in hoeverre en hoe nauwkeurig een overlijdenstijdstip is vast te stellen aan de hand van gegevens zoals lijkvlekken en lijkstijfheid. Mocht het antwoord daartoe aanleiding geven, dan kan in latere instantie op basis van het sectierapport het vermoedelijke tijdstip van overlijden nader forensisch-medisch beoordeeld worden, aldus de ACAS.

In uw reactie van 11 april 2014 heeft u bepleit dat de nadruk van het nadere feitenonderzoek dient te liggen op de twee pijlers die hierboven zijn beschreven (biologische sporen en het GSM-verkeer), maar heeft u de relevantie van deze derde onderzoekskwestie onderschreven.

Op de weg die mij door de ACAS is geadviseerd zal ik nader onderzoek verrichten naar de genoemde vraagpunten omtrent de periode tussen het overlijden van het slachtoffer en het uitgevoerde postmortale onderzoek.

Conclusie

Hoewel uw verzoeken niet in volle omvang inwilligbaar zijn, zal ik op de wijze en op de gronden als hierboven beschreven in de zaak van uw cliënt, [veroordeelde], nader onderzoek doen naar kwesties die verband houden met de in die zaak aangetroffen biologische sporen, de interpretatie van verkeersgegevens van GSM-verkeer van uw cliënt op de avond van 23 september 1999, en van kwesties rond het tijdstip van overlijden van [slachtoffer], een en ander met het oog op de beantwoording van de vraag of er gronden zijn voor een herziening van de onherroepelijke veroordeling van uw cliënt. Ik zal met u in contact treden over de nadere invulling daarvan.

Deze beslissing en het advies van de ACAS zullen in geanonimiseerde vorm worden gepubliceerd op de website <www.rechtspraak.nl>.

Hoogachtend,

D.J.C. Aben